

קביעותא

במשנה ובהלכה היומית

לקבלת העלון במייל: office@kviuta.org

פר' וירא-חיי שרה תשפ"ב • גליון 591

ההלכה היומית		המשנה היומית		
ש"ע א"ח		סדר טהרות • מכשירין		
יום	תאריך	פרק	משנה	סימן
ד	יד חשון	ד	ו-ז	קסז
ה	טו חשון	ד	ח-ט	קסז
ו	טז חשון	ד-ה	י-יא	קסז-ח
שב"ק וירא				
א	יח חשון	ה	ה-ו	קסח
ב	יט חשון	ה	ז-ח	קסח
ג	כ חשון	ה	ח-ט	קסח

עיון במשנה

אין הכשר במחובר / מסכת מכשירין פ"ד מ"ו

קפה שהיא מלאה תרמוסין ונתנוה לתוך מקוה, מושיט ידו ונוטל תרמוסין מתוכה, והם טהורים וכו'. צנון שבמקרה, נדה מדיחתו והוא טהור.

משנה זו היא המקור במשניות שמים מחוברים אינם מכשירים אוכלים לקבל טומאה, וברישא מיירי בקופה מלאה תרמוסין הנתונה בתוך מקוה, ושנינו שאם טמא העלה תרמוסין, לא נטמאו משום שלא הוכשרו, ובסיפא מיירי בצנון המונח במערה שיש בה מים, ושנינו שאם נדה מדיחה את הצנון באותם מים, לא נטמא הצנון משום שלא הוכשר, ואע"פ שבין ברישא ובין בסיפא יש ניוחא במים להשתמש בהם להדחה - ברישא להדיח את הקופה [ואותם מים נוגעים בתרמוסין], ובסיפא להדיח את הצנון עצמו - וטמא נוגע בתרמוסין ובצנון, מכל מקום לא נטמא, וביארו הראשונים, ע"פ תורת כהנים (פ' שמיני פרשת ח' סוף פרק ט' אות ב'), שמים מחוברים אינם מכשירים אף כשיש בהם ניוחא, שנאמר (ויקרא י"א, ל"ד) 'בכל כלי יטמא', שרק משקה הדומה למשקה שבכלי מכשיר, שהוא תלוש, ולא משקה מחובר כגון מים שבבורות שיחין ומערות.

ובביאור דין זה נראה שנחלקו הראשונים, שכבר התבאר (בעלונים הקודמים) שלדעת הרמב"ם כל ענין ניוחא בתלישת המשקה הוא מחמת הדין שמחובר אינו מכשיר, שנתחדש שכל שאין רצון בתלישת המשקה, נשאר דין המשקה כמחובר, וממילא אינו מכשיר כדין כל מחובר. אמנם לדעת שאר הראשונים דין ניוחא אינו ענין לדין מחובר, אלא דין בפני עצמו הוא שהאדם **מחשיב** את המשקה על ידי שרוצה להשתמש בו, ולפי זה נראה לבאר שמה שנתחדש בקרא שמים מחוברים אינם מכשירים, אין הכוונה שרק מים תלושים בכחם להכשיר אבל מים מחוברים אין בכחם להכשיר, אלא נתחדש בקרא שניוחא אינה מועילה במים מחוברים, **וממילא** אינם מכשירים, כדין כל מים שאין בהם ניוחא.

ונפקא מינה במים שנתלשו לרצון ואחר כך חזרו להיות מחוברים, שלדעת הרמב"ם כיון שהם מחוברים אין בכחם להכשיר, וכן כתב להדיא בהל' טומאת אוכלין (פ"ב ה"ח) שחוזר דינם להיות כמים מחוברים, אמנם אם נתחדש בקרא שניוחא אינה מועילה במחובר, כאן שהיתה ניוחא בתלוש וחל שם משקה, גם אחרי שחזרו המים להיות מחוברים לא פקע מהם שם משקה, ובאמת הראב"ד (תו"כ פ' שמיני פרשת ח' אות ג') כתב להדיא שנשאר שם משקה אע"פ שחזרו להיות מחוברים, עיי"ש.

פירות מחוברים אינם מקבלים הכשר

דבר מחובר אינו בר קבלת הכשר, ולכן אף משקה תלוש שיש בו ניוחא ובכחו להכשיר, אינו מכשיר פירות מחוברים וזרע מחובר, ורש"י (עה"ת ויקרא י"א, ל"ח) והרמב"ם 1. ויש לבאר שמשקה מחובר אינו עומד לשימוש, ולכן אי אפשר להחשיבו.

בפתח השער

עשבים - למלך החיות??

האריה מלך החיות בקר ביצר לרגל יום הולדתו. החיות בלן הכינו לכבודו סעודה מפארת, והזמינו אותו להשתתף בה. על מלאכת הסעודה הפקדו השורים הזרזים והפרות החרוצות.

אתא והגיע יום המסבה. האריה ישב כמלך על מרבד הזרדים הנח שהוכן לכבודו. טוס הדור כנפים הנעים לו את האריה עם נפנופים קלים. הכל חכו לשיא הערב. עת יגש האכל המושקע על ידי משפחת בעלי הקרנים.

ואז זה הגיע. מספר שורים, מבוגרי המשפחה, צעדו בסוף, כשמגש נוצץ בידיהם. הניחו אותו לפני מלכם בהכניעה, וצעדו לאחור.

אלא שלמרבדה הפלא, עת הבחין האריה בתוכן המגש, לא נראה היה שהוא מתרגש. נתן לצון בזהירות שלהפה. הוא דוקא נראה פעוס למדי...

"מה קרה?" - לחששו הכל באי-הבנה.

המגש מלא היה בעשבים טריים מדיפי ריח טריית, בעלי מראה רענן ומלבלב, ממטיב הדשאים שצמחו ביצרו...

"מה עושים עם הדבר הזה?" - רעם קולו של האריה.

"מה זאת אומרת מה עושים? אוכלים!" - השיב זקן משפחת הפרים, ואז הסיף: "ידע נא כבודו, שבלנו, כל המשפחה פלה, עבדנו מאד קשה בכדי לאסוף את העלים והעשבים. גבנו פואב, גופנו דואב - אבל העקר לשמח את מלכנו האריה ירום הודו! אני יכול להגיד לכבודו, בתור זקן המשפחה, שמעולם, אבל מעולם, לא זכיתי להתענג אפילו « המשך בעמוד ג' »

רץ למשנה

ועשה תורתך קבע גם שיעור משניות בכל ימי חייך דבר יום ביומו, כמבואר בזוה"ק (הובא לעיל פ"א ע"ב ז') "בכל יומא תדיר". יסוד ושרוש העבודה (שער ו' פרק ב')

הלימוד השבוע מוקדש לע"ג
מרת רחל בת לונה ע"ה
גלב"ע יט חשון תשע"ו

הלימוד השבוע מוקדש לע"ג
ר' חנניה בן חביבה ז"ל
גלב"ע יח חשון תשכ"ח

להפיץ את האור • בשותפות של 54 נח בחודש.

תזכה להחזיק מוקד של עלוני המבחנים השבועיים באיזור שתבחר.

ניתן לתרום במערכת הטלפונית: 072-332-3020 שלוחה 6,

וכן בכל עמדות נדרים פלוס וקהילות ברחבי הארץ.

מערכת

השיעורים והמבחנים הממוחשבת:

072-332-3020

להנצחות

ותרומות

להצלחה

לע"ג יקירין

התקשר:

072-272-2200

מבחן שבועי במשנה / 291

מסכת מכשירין ד, ו - ה, ט

א. קופה מלאה תורמוסין טהורים שניתנה לתוך מקוה, ונגע בהם אדם טמא, באיזה אופן התורמוסין נשארים טהורים?

1. כשהקופה בתוך המקוה, ונטל את התורמוסין מתוכה.
 2. כשהעלה הקופה מהמים, ודוקא התורמוסין שאינם נוגעים בקופה.
 3. שתי התשובות הנ"ל נכונות.
 4. בכל האופנים התורמוסין טמאים.
- ב. פירות שנפלו לתוך אמת המים, ופשט מי שהיו ידיו טמאות ונטלם, מה דין ידיו?
1. ידיו טהורות - בין לחולין בין למעשה, אך לא לתרומה.
 2. ידיו טהורות - אך רק לחולין.
 3. ידיו טהורות - בין לחולין, בין למעשה בין לתרומה.
 4. ידיו טמאות - אפילו לחולין.
- ג. האם משקים מטמאים כלים?

1. לא.
 2. כן, מדאורייתא.
 3. מדרבנן, גזירה אטו אוכלים.
 4. מדרבנן, גזירה אטו משקה זב וזבה.
- ד. קילון סתם, בכמה זמן הוא מתנגב מן המים שהמשיכו לתוכו?

1. מעת לעת | 2. יומיים
 3. שלשה ימים | 4. שבוע.
- ה. העושה צפור במים, מה הדין?
1. הניתזים ואת שבה - בכי יותן.
 2. הניתזים ואת שבה - אינם בכי יותן.
 3. הניתזים - בכי יותן, את שבה - אינם בכי יותן.
 4. הפוך מ-3.

ו. להלכה! המודד את הבאר בקנה, האם המים על הקנה בכי יותן?

1. בין מדד לעמקו בין מדד לרחבו - בכי יותן.
2. מדד לעמקו - בכי יותן. מדד לרחבו - אינם בכי יותן.
3. הפוך מ-2.
4. בין מדד לעמקו בין מדד לרחבו - אינם בכי יותן.

ז. באיזה מהמקרים הבאים הרי זה בכי יותן?

1. הכניס קנה לבור לדעת אם יש בו מים, ויש מים בקנה | 2. הכניס קנה לבור לדעת כמה מים יש בו, ויש מים בקנה.
3. זרק אבן לבור לידע אם יש בו מים, וניתזו מים.
4. כל התשובות נכונות.

ח. להלכה! החובט על השלח אחר רחיצתו כדי לנערו מן המים, באיזה אופן המים בכי יותן?

1. כשחבטו כשהיה חוץ למים.
 2. כשחבטו כשהיה בתוך המים.
 3. שתי התשובות נכונות.
 4. לעולם אינם בכי יותן.
- ט. האם מים שברשותו בכי יותן?
1. בין נייער בין לא נייער - אינם בכי יותן.
 2. בין נייער בין לא נייער - בכי יותן.
 3. נייער - בכי יותן. לא נייער - אינם בכי יותן.
 4. הפוך מ-3.

י. באיזה מקרה הרי זה בכי יותן?

1. המוציא מסמר בגשמים לצרפו.
2. המניח את האוד בגשמים לכבותו.
3. המוליך את הספינה לים הגדול לצרפה.
4. כל התשובות נכונות.

(פיהמ"ש ריש המסכת, הל' טומאת אכולים פי"ב ה"א) ביארו המקור לדין זה, ע"פ תורת כהנים (פ) שמיני פרשתא ט' פי"א אות ג', שהרי אין זרע שלא בא עליו מים כשהיה מחובר, שרק מכח מים הוא גדל, וגם ניחא ליה באותו מים כדי שישגדל, ואם כן כל זרע בעולם הוכשר, ובקרא משמע שיש זרעים שהוכשרו ויש זרעים שלא הוכשרו, אלא בעל כרחך כל עוד הזרע מחובר אין המשקה מכשירו.

מה נחשב משקה מחובר

מי גשמים שנפלו על גבי זרעים או צמחים, אפילו זרעים וצמחים המחוברים לקרקע, אין אותם מים נחשבים מחוברים לקרקע, ולכן אם יש בהם ניחותא, חל עליהם שם משקה ובכחם להכשיר אוכל תלוש, וכמו ששנינו בריש המסכת (פ"א מ"ג) לגבי המרעיד את האילן להפיל פירותיו, ונפלו הפירות על אילן אחר, ומאותו אילן נפלו הפירות על זרעים וירקות המחוברים לקרקע שיש עליהם משקה טופח ממים שהשקו אותם או ממי גשמים שנפלו שם, ונחלקו בית הלל ובית שמאי אם נחשב ניחותא, שלדעת בית שמאי המים על גבי הזרעים נחשבים תלושים לרצון כיון שידע שהפירות יפלו לשם, ולדעת בית הלל נחשבים תלושים שלא לרצון כיון שלא נפלו להדיא מהאילן שהרעידו, ומבואר שלכולי עלמא המים נחשבים תלושים, ובעל כרחך משום שלא נחשב מחובר אלא מים כנוסים במקום אחד על גבי קרקע, כגון בנהר או במערה, או בבורות שיחין ומערות וכדומה, אבל מים המונחים על גבי פירות מחוברים לא נחשב מחובר (עי' חסדי דוד ריש מכשירין עמ' קס"א).

דין זה מבואר גם בדברי רש"י והרמב"ם הנ"ל, שהרי הוכיחו שזרע מחובר אינו מקבל הכשר משום שאם לא כן אין לך זרע שלא הוכשר, ואם נאמר שמים על גבי זרעים נחשבים מחוברים, אין הוכחה, שיש לומר שלעולם זרע מחובר מקבל טומאה, אבל מי הגשמים שעליהם נחשבים מחוברים ואין בכחם להכשיר.

ניחותא לצורך דבר תלוש

שנינו לעיל (פ"ד מ"ג) 'הכופה קערה על הכותל בשביל שתודח, הרי זה בכי יותן', משום שניחא ליה במי הגשמים כדי להדיח את הקערה, ודייקו בגמרא בחולין (ט"ז א') שאם ניחא ליה במי גשמים כדי שיודח הכותל עצמו - ולא הקערה - אין המים מוכשרים, וביאר רש"י שם משום שצריך ניחותא במים **לצורך דבר תלוש**, כגון להדיח את הקערה, אבל אם ניחא ליה במים לצורך דבר מחובר, כגון להדיח את הכותל, אינם מוכשרים, והביא רש"י מתורת כהנים (פ' שמיני פרשתא ח' סוף פרק ט' אות ג') 'יכול אפילו חישב עליהם שירדו בבורות וכו', תלמוד לומר אשר ישתה', עיי"ש, ור"ל שהקשה התורת כהנים שכיון שהמים עצמם לפני שנחו הם תלושים, יועיל שיהא ניחא ליה בהם אף לצורך דבר מחובר, [ומים שיוורדים לבורות הוא דוגמא של 'לצורך מחובר'], קא משמע לן שכדי שיוכשרו המים, צריך לא רק שהמים עצמם תלושים, אלא גם שתהא דעתו להשתמש בהם לצורך דבר תלוש, כגון לשתותם וכדומה, שנאמר 'אשר ישתה' (כ"כ השיטה מקובצת בכוננת רש"י בביאור התו"כ, וכן משמע ברמב"ן חולין קי"ח ב').

2. הרע"ב פירש דמייירי שמרעיד את האילן להפיל פירות, אבל הרבה ראשונים פירשו שמרעידו להפיל מים כמו במשנה ב', אך גם לפי דבריהם מבואר במשנה שהמים שנפלו על הזרעים המחוברים נקראים תלושים, וז"ל הרמב"ם (הל' טומאת אכולין פי"ג סוף הט"ז), אותן המים שזרעם ושביירות אין תלושין ברצון, עכ"ל, ומבואר שנחשבים תלושים.

פרפראות הפרשה

אַל תְּבִיט אַחֲרֶיךָ וְאַל תַּעֲמֹד בְּכַל הַכֶּכֶר הַהָרָה הַמְּלֵט (יט, יז)

מובא בספר 'שפתי דעת' לבעל הכלי יקר: לוט היה בעל צדקה ביחס לאנשי סדום שהיו רחוקים מן הצדקה. והיה לוט סבור שדי לו בזה שהוא צדיק ביחס אליהם, ועל כן לא ראה צורך לשפר ולתקן עצמו עוד יותר, והתיר לעצמו להשאר במצבו.

אמר לו המלאך: "אל תביט אחריך" - אל מעשי סדום הגרועים ממך ואל תסתפק להיות צדיק ביחס אליהם, אלא "ההרהר המלט" - הבט אל אברהם הצדיק והשתדל להתעלות כמעלותיו.

כענין זה מובא מצדיקים רמז נפלא על מה שאומרים בעלינו לשבח - "בשמים ממעל ועל הארץ מתחת". בנוגע לענינים שמימיים רוחניים, תמיד תסתכל מי למעלה ממך ותשאף להגיע לדרגתו.

לעומת זאת, בענינים ארציים וגשמיים - "מתחת", היינו, תראה את אלה שיש להם פחות ממך ותהיה מרוצה ממה שיש לך.

שיעור אכילת פת הבאה בכסנין לברכת המוציא וברכת המזון

פסק השו"ע

כמה הוא שיעור קביעות סעודה

והנה מצינו כמה שיטות בפוסקים כמה הוא שיעור קביעות סעודה, דהאליה רבה ס"ק י"ז בשם ספר אור חדש כתב שזה שיעור של ג' או ד' ביצים, וכ"כ המחצה"ש והגרעק"א בשם תוספות יוה"כ (יומא דף עט: בתורה מיני), וטעמם שהרי מבואר בשו"ע (ס"ח ג') שנחלקו רש"י והרמב"ם בשיעור ב' סעודות לעירוב לרש"י השיעור שמונה ביצים ולהרמב"ם ששה ביצים, ושיעור של סעודה אחת הוא חצי מזה. אבל האגור כתב שזה כשיעור סעודה קבועה של ערב ובוקר, וכ"כ הנשמת אדם בכלל נ"ד וז"ל: ואמר לי הגר"א שאינו ישר בעיניו מה שכתבו האחרונים שהוא שיעור ג' ביצים, וכ"כ השו"ע הרב בס"ח שמדברי המג"א שהבאנו לעיל משמע שזה יותר משיעור של ד' ביצים והביאו השער הציון בס"ק י"ט.³

ובשולחן ערוך הרב (סדר ברכת הנהנין פרק ב ה"ב) ביאר היטב השיעור בזה וז"ל ובשיעור זה רבו בו הדיעות, ולמעשה יש לנהוג כל שאוכל מכשש ביצים בינוניות ולמעלה עד חצי עשרון ולא עד בכלל אם הוא לא שבע ממנו יברך המוציא על כזית לחם אחר תחלה ויברך ברכת המזון לצאת לדברי הכל ובחצי עשרון בטלה דעתו לדברי הכל ומברך המוציא וברכת המזון עליו לבדו⁴, ואם אוכל פחות מכשש ביצים והוא לא שבע ממנו מברך בורא מיני מזונות ומעין ג'⁵, ואם שבע ממנו יטול ידיו ויברך המוציא וברכת המזון עליו לבדו והוא שאכל כשיעור ד' ביצים⁶, אבל פחות מכן אם הוא שבע משיעור זה יברך על כזית לחם אחר תחלה המוציא ואחר כך ברכת המזון.⁷

1. וביאור הספק הוא שהרי מצד אחד לא שייך לשער כך שהרי זה תלוי בכמות הפתן שהוא אוכל, אמנם מצד אחד ראינו שחז"ל כן שיערו כך שהרי לגבי ערובי תחומין מצינו שמשערים בשיעור של ב' סעודות, ומבואר בגמרא שאפשר לשער גם בפתן שאוכלים בשיעור של ב' סעודות, וא"כ על כרחך שהשיעור סעודה של פת הוא כפי שאוכלו עם לפתן דכל שכן הוא מלפתן.
2. וביאר המחצה"ש שבזה יש לסמוך על שיטת הראב"ד שהביא הרא"ש שאם הוא שבע מברך עליו ברכהמ"ז, אמנם מדברי המ"ב בסקכ"ד משמע שביאור דבריו הוא שכל שאחרים היו שבעים ממנו עם אכלו אותו עם דברים אחרים לא שייך לומר בטלה דעתו עיי"ש.
3. שהרי המג"א כתב שכשהוא אוכל עם לפתן משערים כפי ששאר בנ"א אוכלים עם לפתן והנה זה ברור שבפחות משיעור ג' או ד' ביצים גם אם הוא
4. וביאור דבריו הוא שבגמרא ערובין דף פג: אמרו שצריך לאכול ביום כשיעור של חוב חלה, ולפי"ז שיעור קביעות זה חצי עשרון, שהוא מחצה משיעור מ"ג ביצים וחומש ביצה, אך מצד שני שיעור מזון של סעודה אחת לגבי עירוב הוא ד' ביצים והוא שיעור פת בלא לפתן, וי"ל דשיעור לפתן הוא מחצה משיעור הפת ולפי"ז השיעור הוא ו' ביצים.
5. וכדמוכח מהמג"א ומובא לעיל בהערה 3.
6. שכשהוא אוכל שיעור של ד' ביצים והוא שבע לא שייך לומר בטלה דעתו.
7. לחשוש לשיטת הראב"ד שאם הוא שבע מברך.

מבואר בשו"ע סימן קס"ח סעיף ו' שעל פת הבאה בכיסנין, מברך עליו בורא מיני מזונות, ולאחריו ברכה אחת מעין שלש, ואם אכל ממנו שיעור שאחרים רגילים לקבוע עליו, אף על פי שהוא לא שבע ממנו, מברך עליו המוציא וברכת המזון, ואם אכל שיעור שאחרים אין קובעים עליו, אף על פי שהוא קבוע עליו, אינו מברך אלא בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש, דבטלה דעתו אצל כל אדם.

מקור הדין

ומקורו בברכות דף מב. דרב הונא אכל תליסר ריפתי (י"ג ככרות לחם) בני תלתא תלתא בקבא [שכל ג' מהם היה שיעורם קב אחד] ולא בריך [אחריו ברכת המזון]. אמר ליה רב נחמן עדי כפנא [והרי שיעור כ"כ גדול של לחם נאכל לשובע מחמת רעב] אלא כל שאחרים קובעים עליו סעודה צריך לברך.

האם מה שאחרים קובעים

זה דוקא על פת

או פת בצירוף שאר מאכלים

כתב המ"א שאם הוא אוכל פת עם שאר מאכלים אז השיעור הוא כל שאחרים שבעים מזה עם שאר מאכלים, אבל עם הוא אוכל פת לבדו נוטה המג"א לומר שצריך לאכול בשיעור שאחרים רגילים לשובע ממנו לבדו, ונשאר בצ"ע אבל אם הוא שבע מזה אז מספיק שיאכל בשיעור שאחרים רגילים לשובע ממנו כשמלפתין עמו דבר.²

1. וביאור הספק הוא שהרי מצד אחד לא שייך לשער כך שהרי זה תלוי בכמות הפתן שהוא אוכל, אמנם מצד אחד ראינו שחז"ל כן שיערו כך שהרי לגבי ערובי תחומין מצינו שמשערים בשיעור של ב' סעודות, ומבואר בגמרא שאפשר לשער גם בפתן שאוכלים בשיעור של ב' סעודות, וא"כ על כרחך שהשיעור סעודה של פת הוא כפי שאוכלו עם לפתן דכל שכן הוא מלפתן.
2. וביאר המחצה"ש שבזה יש לסמוך על שיטת הראב"ד שהביא הרא"ש שאם הוא שבע מברך עליו ברכהמ"ז, אמנם מדברי המ"ב בסקכ"ד משמע שביאור דבריו הוא שכל שאחרים היו שבעים ממנו עם אכלו אותו עם דברים אחרים לא שייך לומר בטלה דעתו עיי"ש.
3. שהרי המג"א כתב שכשהוא אוכל עם לפתן משערים כפי ששאר בנ"א אוכלים עם לפתן והנה זה ברור שבפחות משיעור ג' או ד' ביצים גם אם הוא

« המשך מעמוד א' »

על מחצית מהעשבים הנפלאים שמנחים כאן לפני המלך. פדאי לה, כבוד הארץ, לאוכלם...»

«אבל לי אין מה לעשות עם זה!» - רטן הארץ.

«מה הבעיה? תלעס! הדשאים טעימים להחריד...»

השאלה נותרה תלויה באויר. הארץ לא ראה אפילו צרך להשיב על ההצעה האוילית הזו. רק בג"ס אף אחד מהשורים לא קפח את חיו במהלך התקרית...

לפעמים, עולה לה המחשבה על אותם אנשים, אלו המבזבזים את חיייהם על המזון. צוקרים הם הון. חשבונם בבנק הולך ותופח. ומה יוצא להם מזה? פלום! אכל הרי לא חסר להם. בית - גם לא. ובכל זאת, הדחף הפנימי של לאגור עוד ועוד מן כדאי ששורת הספרות בבנק תהיה ארצה יותר, גדול מהם. כך הם מקלים את זמנם היקר כל-כך, פאשר מידי פעם, סתם בשביל השכנוע שכל העמל לא היה לריק, הם מפרגנים לעצמם איזו מכונית יקרה, איזה נפש או יכטה כלשהי.

כמה אמללים הם. ספור חיייהם הטראגי איננו שונה מספורם של השורים שעברו על מגש הדשאים המשקע מלשך שעות ארכות, וכלום! הארץ אפילו לא הביט בהם. מבחינתו, ערמת העשבים הפודבללת היתה ככל העלים. חסרי חשיבות לגמרי.

כעת נתאר לעצמנו איך יראו אותם בעלי מן כפאשר יגיעו לשמים לאחר 120 שנותיהם, מראים את מזודת ה'רקס' המרשרשים עליה בזבזו את חיייהם. מי יכול לשער עד כמה עלובים הם יראו.

הבה לא נהיה אנו פאלה. בואו נשקיע בדברים החשובים באמת. בתורה. שתי משניות יומיות. שלשה סעיפי שלחן ערוך ליום. כך נגיע למעלה גדושים במזודות יקרות באמת...

א גוטן שפת, העורך

המבחן החודשי בהלכה מס' 14

מסימן קסח סעיף ב עד סימן קעט סעיף ו
יופיע בעז"ה בגליון 594

לחיות כהלכה

תלמדו בשולחן ערוך אורח חיים... כי רוב דיני "אורח חיים" מזדמנים לאדם בשעה שאי אפשר לעיין ולשאל לחכם.
(מתוך צוואת החיות דעת זצלה"ה)

ודרך חיים תוכחות מוסר

קניית המוסר קודמת לחכמה

ולא עוד אלא שמנעו להתעסק בחכמה עד שיתעסק תחלה בקניית המוסר, דכתיב (משלי יט כז) חדל בני לשמוע מוסר לשגות באמרי דעת. ועיקר הפירוש בפסוק הזה הוא על ידי סירוס... ופרש, חדל בני מלשגות אמרי דעת לשמוע מוסר. וכל זה למה - מפני שהמוסר מטיב לכת ומישר האדם למושכו לטבע האנושי.
(תורת המנחה פרשת יתרו דרשה כד עמוד 742)

מושגים במשנה / מאת הרב אשר שיק שליט"א

מח"ס ילקוט ביאורים על ששה סדרי משנה ותלמוד בבלי

נצוק

"כל הנצוק, טהור, חוץ מדבש הזיפין והצפחה, בית שמאי אומרים, אף המקפה של גריסין ושל פול, מפני שהיא סולדת לאחריה". (מכשירין פרק ה' משנה ט')

מסביר הר"ב: "אם מערה מכלי טהור לכלי טמא, מה שבצעליון טהור, דנצוק - עמוד הקלוח] אינו חבור. חוץ מהני דחשיב, מפני שסולדים לאחוריהם, כשהקלוח נפסק חוזר הנשאר למעלה".

והמשנה מונה כמה דברים, שצד השנה שבהם הוא שכאשר הקלוח נפסק חוזר אותו עמוד השותת שהיה קצתו במשקין הטמאים שבפלי התחתון ונמשך למעלה למשקין שבפלי העליון הטהור, וממילא מטמא כל מה שבפלי העליון.

אך גם במשקים נוזליים, שאינם סולדים לאחוריהם, יש מקרים שהפלי העליון נטמא מן התחתון על ידי נצוק:

"המערה מחם לחם, ומצונן לצונן, ומחם לצונן, טהור. מצונן לחם, טמא. רבי שמעון אומר, אף המערה מחם לחם וכחו של תחתון יפה משל עליון, טמא" (שם משנה י')

המדבר כאן שהמשקין שבפלי העליון טהורים, ואלו שבפלי התחתון

משיב כהלכה

שאלה למעשה מתוך הנלמד השבוע בהלכה היומית

שאלה: עשה צרכיו באמצע הסעודה כשנטול ידיי האם חוזר ומברך על גטילת ידים?

תשובה על שאלת השבוע שערב

שאלה: זוהמא שתחת הצפרן האם חוצץ? (שו"ע קס"א א' וביה"ל שם).

תשובה: שפנגד הבשר אינו חוצץ, ושללא כנגד הבשר כשהצפרן עוזף על בשר האצבע חוצץ, ואם זה רק

מעט מן המעט שאין דרך בני אדם להקפיד על זה אינו חוצץ.

מקרה של נצוק, כלומר שערו משקין מהפלי העליון לתחתון, והרי גם אם לא יערו, פיון שעולה הכל מן הפלי התחתון, יטמא את העליון? כך שואל התוספות יום טוב.

ויש לומר על פי דברי הרמב"ם וזה לשונו בהסבר משנתנו: "לפי שעמוד המשקה אשר יקרא נצוק, יתחמם בהיות קצהו בכלי החם הטמא ויחמם המשקה אשר בעליון". ולפי זה הנצוק הוא שמעביר את ההכל והחם מהפלי התחתון לכלי העליון.

מבחן במשנה לילדים / 591

מסכת מכשירין פרק ד משנה ו - פרק ה משנה ט

א. פרות שנגפלו לתוך אמת המים, ופשט מי שהיו ידי טמאות ונטלו, וחשב שידוחו ידיו, מה דינם של הפרות?

1. טמאים.
2. בכי יתן.
3. טהורים ולא הכשרו.

ב. קדרה שהיא מלאה מים, ונתונה לתוך המקנה, ופשט אב הטמאה את ידו לתוכה, או נגע בה מגע טמאות -] שנגע בה ראשון לטמאה], האם נטמאה?

1. טמאה.
2. טהורה.
3. נגע אב הטמאה - טמאה, מגע טמאות - טהורה.

ג. עצים שבלעו משקים טמאים, וירדו עליהם גשמים, ורבו מי הגשמים על הטמאים הבלועים, האם טהורים?

1. אם ירדו עליהם - טהורים, ואם הוציאו כדי שירדו עליהם - טמאים.
2. אף שהוציאו - טהורים.
3. אף שירדו - טמאים.

ד. מי שטבל בנהר והיה לפניו נהר אחר ועבר בו, האם טהרו שניים את הראשונים?

1. כן | 2. לא.
3. מחלקת.

ה. השט על פני המים, האם הנתזים בכי יתן, ומה הדין אם נתפנו להתיז על חברו?

1. בכל אופן - אינם בכי יתן.
2. השט - הנתזים בכי יתן, נתפנו להתיז על חברו - אינם בכי יתן.

ו. השט - הנתזים אינם בכי יתן, נתפנו להתיז על חברו - בכי יתן.

ז. המוודד את הבור לעמקו או לרחבו, לדעת רבי עקיבא האם רשם המים שבקנה בכי יתן?

1. לעמקו - בכי יתן, לרחבו - אינו בכי יתן.
2. בין לעמקו בין לרחבו - בכי יתן.
3. בין לעמקו בין לרחבו - אינו בכי יתן.

ח. החובט על השלח חוץ למים, האם המים היוצאים בכי יתן?

1. בכי יתן.
2. אינם בכי יתן.
3. מחלקת.

ט. המוליה את הספינה לים הגדול לצרפה, וכן המניח את האוד בגשמים לכבותו, האם הם בכי יתן?

1. ספינה לצרפה - הרי זה בכי יתן, אוד לכבותו - אינו בכי יתן.
2. הרי זה בכי יתן.
3. אינו בכי יתן.

י. מדוע סוברים בית שמאי, שאף המקפה של גריסים ושל פול שנצוקה מכלי טהור לטמא, חשוב הנצוק חבור לטמא את הנותר בטהור?

1. מפני שהיא סולדת לאחריה.
2. כי לדעתם כל הנצוק הרי הוא חבור.
3. פיון שדבר עב וקפוי נעשה חבור אף בנצוק.

בהצלחה!

את התשובות ניתן לענות במערכת הטלפונית: 072-332-3020 עד יום שישי שאחרי סיום החומר, את כללי המבחנים ושמות הזוכים ניתן לשמוע במספר הנ"ל.

תשובות למבחני המשנה היומית פרשת האזינו	
מבחן לילדים מס' 585 - א. 3 ב. 1 ג. 2 ד. 1 ה. 2 ו. 1 ז. 2 ח. 3 ט. 1 י. 3	מבחן שבועי מס' 285 - א. 4 ב. 1 ג. 3 ד. 2 ה. 1 ו. 1 ז. 1 ח. 1 ט. 2 י. 3

להפקדה בבנק פאג"י סניף 168 ח-נ 548-634 | להפקדה בבנק הדואר ח-נ 826-7258 | נא לשמור על קדושת הגליון, לא לקרוא בתפילה וקה"ת שיעורים ומבחנים בטלפון 24 שעות: 072-332-30-20

"קביעותא" - המפעל ללימוד המשנה וההלכה היומית
 להנצחת ששת המיליונים | www.kviuta.org | טלפון: 072-272-0000
 פקס: 072-277-2272 | ת.ד. 207 בני ברק | דוא"ל office@kviuta.org